

सम्प्रदान कार्यालय

किसानको समस्या

कृषि मजदुर नपाएर भाषाका किसान हैरन छन्। स्वदेशमा काम गर्ने मान्छे नपाउन र विदेशबाट कामदार नआउँदा किसानलाई खेती गर्न समस्या भएको हो।

युवा पुस्ता भविष्य खोज भई बैदेशिक रोजगारीमा हानिएपछि घर रुग्न बसेका बुढाबुढालाई भित्रीबारीमा मक्के रोजन पनि समस्या छ। यो केबल भाषाको मात्रै समस्या हैन। सिर्गै देशमा यस्तै समस्या छन्। काम गर्ने मान्छे अभावकै कारण पहाडी क्षेत्रमा खेतीयोग्य जमिनमा पाति फूल थालेको छ भने तराइमा काँस उङ्ग्रेको छ। कौन समय एकहल गोरु, एउटा तैनो भैसीलाई अनिवार्य आवश्यकता मान्ने नेपाली किसान अहिले यति कमजोर भएको छन्, न हल गोरु पाल्ने हिम्मत गर्नु न त तैनो भैसीकै जाहो गर्ने सक्छन्।

२०/२२ वर्ष उमेर कटेपछि श्रम गर्नका लागि विदेश जानै पर्ने लहरले नेपाली गाउँ क्रमशः ध्वस्त हुँदैछ। यदि कुनै कारण विदेश जान भिसा लागेन भने पनि शहरमै रूपलिलन पर्ने अर्को भ्रमले पनि गाउँका घर रित्ता हुँदैछन्। जुन घरमा मानवीय चहलपहल छ त्यो पनि मात्रै बुढाबुढीको भरमा। गाउँ रित्तिई जानु शहर भरिए जानु आफैमा एउटा समस्या हो। स्थानीय सरकार गठनसँग विकासको चक्र शहरबाट गाउँतिर उकालो लागे पनि युवा पुस्तालाई आफै गाउँप्रति विश्वास नहुन अर्को ढूलो समस्या हो। अहिले मक्के रोप्ने खेताला पाइएन, भोजि खेत रोपे खेताला नपाइएन यहि क्रम जारी रहे एकदिन मलामी जाने मान्छेकै पनि अभाव हुन सक्छ। तसर्थ गाउँघरप्रति युवा पुस्ताको विकर्षण रोकनका लागि विशेष योजना बनाउन ढिला भैसकेको छ। कुनै पनि गाउँ सम्पन्न हुनका लागि पक्की सडक वा भव्य भवन बनाएर मात्रै हुँदैन गाउँलाई जीवित राख्नका लागि मानवीय चहलपहल पनि जरुरी छ। गाउँमा बस्न प्रेरित गर्न खालका विशेष योजनाहरु ल्याउनु पर्छ।

हिजो केन्द्रिकृत शासन व्यवस्था हुँदा सिंहदरबारमा बस्नेहरूले दूरदराजका सबै समस्या थाहा पाउदैन थिए। अहिले गाउँ गाउँ सिंहदरबारमा बस्नेहरूले आफ्नो क्षेत्रको श्रीबुद्धिका लागि मौलिक योजना बनाउन ढिला भैसकेको छ। अहिले प्राय स्थानीय सरकारले पहाड खोखेर सक्सेसम्म धेरै मोटरबाटो खन्ने र बजेट भाएसाँग दुई चार किलोमिटर पिच गर्ने चलन छ। स्थानीय जनप्रतिनिधिले पनि बुडन जरुरी छ। केबल नयाँ बाटो खनेर वा कालोपत्रे गरेर मात्रै युवालाई गाउँमे रोक्न सम्भव छैन।

• किरण अधिकारी

जसको साथमा जनता हुन्छन्, जसमा काम गर्ने लगानीलाई खोज्ने तरिका गर्ने अवश्य सकिन्छ। हिजो सञ्चारकर्मी हुँदै उले खासगरी खुँभान्छेका समस्यालाई केन्द्रमा सार्वत्र काम गर्ने। विदेशमा हरापालाई र अलपत्र परेका नेपाली दाजुभाइ तथा दिविबाहिनीको उनले उद्धार गरे, चेलीबेटी बेच्ने कति दलाललाई पुलिसको खोरमा पुच्छाए, आफै विद्यार्थीलाई बलताकार गर्न खोज्ने शिक्षकलाई जेलको चिसो कुनामा कोचे, ब्राष्टाचारीलाई रोहेत पक्राऊ गर्न पुलिसलाई मद्दत गरे।

कैलाले अंग्रेजी पार्ने खोज्ने, थिर्योमिचो गर्न खोज्ने भने उसको विश्वदूमा आवाज उठाउन आम सर्वासाधारणलाई उनले प्रेरित गरे। कालिकोट जिल्लालाई रोजकोटमा उनकै पहलमा हस्पिटलसम्म बन्यो। यिनै तमाम सक्तिमन्ती गर्दा जनताले रेलवालाई यसपालिको उपनिवाचनमा विश्वास गरेका हुन्। चितवन-२ बाट ४२ हजार ९६२ मतान्तरसहित ५४ हजार १७६ मत ल्याएर रवि निर्वाचित हुनुपै

रवि लामिछानेप्रति जनताको भरोसा किन ?

छन्। भोलिका दिनमा रविको राजनीतिक यात्रा कस्तो हुने हो भनी आजै यारेस्टीका साथ भन्न सार्किनेन, एक किसिमको आकलन गर्न भने अवश्य सकिन्छ। हिजो सञ्चारकर्मी हुँदै उले खासगरी खुँभान्छेका समस्यालाई चोर, अस्त्राचारी र दलाल भनेहरूको भीडी बढाए गएको अवश्य छ। केही दिनअगाडि केपी शर्मा ओलीलाई आपै गृह जिल्ला फापामा आक्रमणको प्रयास गरियो। सञ्चारमन्त्री रेखा शर्मलाई उनकै निर्वाचन क्षेत्र डाढमा चार लेन सङ्कलन आवाज उठाउन आम रेखार्थीलाई जेलको खोरमा देखिन्छ। हिजो रेखा र उनको पार्टी रास्पालाई सतही विश्लेषण गर्ने ढूला भनिएका लाई नेपालीको भन्नै उपनिवाचनपछि भने गम्भीर रूपमा मनमा लिन थालेको देखिन्छ। बहुदलीय व्यवस्था आएकाता पुराना दलहरूले जनताको अवश्य परिवर्तन गर्ने खालका काम खासै गर्न सकेन्। जनताले नेपाली काग्रेस, एमाले र माओवादीलाई घटकपटक अवसर दिए तर त्यो अवसरलाई सदुपयोग गर्न उनीहरूसे सकेन्। त्यसैको अहिले डेलिभरीको राजनीति खोजिरहेका छन्। अहिले यस्ता जनता छन्, जसलाई को राणा शासनविरुद्ध लड्यो, कसले

प्रजातन्त्र ल्यायो, कसले लोकतन्त्र ल्यायो भन्ने कुको खासै मतलब छैन। जनता अग्निज भएका छन्, सधैभरि व्यवस्था परिवर्तनको भाषण सुनासुना। अर्थिले को जनताले यही चामो राष्ट्र र यही हिसाब खोज्ञ - कसले नागरिकका समस्यालाई सञ्चोधन गयो, कुन दल वा कुन नेताले नागरिकका समस्या हल गर्ने प्रयास गरियो। अहिले एन्य पार्टीको नेताको लागि द्वारा बजाएकै भझेहरेको छ, रवि नेतृत्वको रास्पालाको राजनीतिक अवश्य उद्धारित देखाउँछ। अहिले पुराना दलप्रति एउटा गम्भीर प्रस्तुति खडा भएको छ, अब सचिन्तने सकिन्ने ! अहिले अन्य पार्टीको नेताको लागि द्वारा बजाएकै भझेहरेको छ, रवि नेतृत्वको रास्पालाको राजनीतिक अवश्य उद्धारित उदय। जनताको पक्षमा काम गरेको खण्डमा रास्पालाको राजनीतिक भाषण उज्ज्वल छ। जिताको यो पक्षमा गर्ने अपरिवर्तन तामाम राष्ट्राधारी सम्प्रैता, ब्राष्टाचार र बोर्यातिविरुद्ध व्यापक आवाज उठाउँदै, त्यसलाई सच्चाई देखाउँदै, जनजीविकाको समाजमा काम गर्दै अगाडि बढेको खण्डमा रास्पालाई उत्तराधारी उपनिवाचनपछि भने गम्भीर रूपमा मनमा लिन थालेको देखिन्छ। देखिए र जनताप्रति उत्तराधारी हुने राजनीतिक संस्कार बोकेको दल र नेताप्रति नै जनताको ध्यान छ, त्यस्तो नेता वा दलको खोजीमा जनता छन्। जनताले नेपाली काग्रेस, एमाले र माओवादीलाई घटकपटक अवसर दिए तर त्यो अवसरलाई सदुपयोग गर्न उनीहरूसे सकेन्। त्यसैको परिणामसँगूप्त आज माओवादी खुच्चाई आएको छ। काग्रेस र एमालेप्रति पनि जनताको रुचि घट्दै देखिन्छ। यसपालिको नै अस्ताउनेछ।

‘गल्ती सच्याउँदा मिडिया र पाठकबीचको सम्बन्ध बलियो बन्छ’

• सिद्धार्थ बराराजन

नेपालमा पिछिल्लो केही वर्षयता थुपै ऐतिहासिक उत्तराचालाव भएको छन्। पक्के पनि नेपाली सञ्चार क्षेत्र त्यसका साक्षी हुन्। यसी मात्र होइन, नेपालमा भएका थुपै महत्वपूर्ण घटनाकम्मा यहाँको सञ्चार क्षेत्रले आफूलाई प्रमाणित गरेर पनि देखाएका छन्। यो गणतान्त्रिको धोषणा, संविधान निर्माण प्रक्रिया र विभिन्न तहका निर्वाचनलाई सफल बनाउन पनि नेपाली मिडियाले घटनाको रेलवालाई यसपालिको उपनिवाचनमा विश्वास गरेका हुन्। चितवन-२ बाट ४२ हजार ९६२ मतान्तरसहित ५४ हजार १७६ मत ल्याएर रवि निर्वाचित हुनुपै

गर्ने, अनुसन्धान वा प्रकाशन गर्ने काममा चिनित रहन्छ।

यो परिवाधाले हामीले गर्ने सबै कामको जानकारी दिन्छ। प्रिन्ट मिडिया, टेलिभिजन वा डिजिटल प्लेटफर्म लगायतका कामियामा पूर्णकालीन वा फिलान्स (स्वतन्त्र ढंगो) काम गर्ने सबै पत्रकार सुरक्षित रहनुपर्छ।

अवसरको कुरा गर्न हामी चुनौतीबारे पनि बोलिरहेको हुँदै। हामीले दिमागमा के राख्नुपर्छ भने पत्रकार र पत्रकारितालाई सकेसम्म व्यापक तरिकाले परिभाषित गर्नुपर्छ। यस्तो किनभाने यही युगमा बाँचिरेको हुँदै। हामीले सीधित स्रोत-साधनमार्फत जनतालाई सुसुचित गराउन सक्छ। अहिले प्रत्येक प्रसारण मिडियाले हाउस कम्पनीको थियो। यसको नतिजा अनेकात्मक अनियन्त्रित थिए।

अदिन्यान एकसाइरेसन अफ क्यामरा पर्सन अफ डिजिटल मिडिया च्यानलाई थिए। यसलाई किन यस्तो साँसुरोगे बनाएको छ। एकही महिनामध्ये लाईलाई तमिलनाडुको चेन्नईमा आयोजित एक कार्यक्रममा वक्ताका रुपमा बोलाइएको थियो। उनीहरू एसोसिएसन अफ क्यामरा पर्सन अफ डिजिटल मिडिया च्यानलाई यस्तो निकै आपै लाईलाई तमिलनाडुको चेन्नईमा आयोजित एक कार्यक्रममा वक्ताका रुपमा बोलाइएको छ। यस्तो निकै आपै लाईलाई तमिलनाडुको चेन्नईमा आयोजित एक कार्यक्रममा वक्ताका रुपमा बोलाइएको छ। यस्तो निकै आपै लाईलाई तमिलनाडुको चेन्नईमा आयोजित एक कार्यक्रममा वक्ताका रुपमा बोलाइएको छ।

प्रत्येक टिमी च्यानलको वेबसाइटले छ। प्रत्येक टिमी च्यानलको वेबसाइटले छ। प्रत्येक टिमी च्यानलको वेबसाइटले छ। प्रत्येक टिमी च्यानलको वेबसाइटले छ। प्रत्येक टिमी च्यानलको वेबसाइटले छ। प्रत्येक टिमी च्यानलको वेबसाइटले छ।

प्रत्येक टिमी च्यानलको वेबसाइटले छ। प्रत्येक टिमी च्यानलको वेबसाइटले छ। प्रत्येक टिमी च्यानलको वेबसाइटले छ। प्रत्येक टिमी च्यानलको वेबसाइटले छ। प्रत्येक टिमी च्यानलको वेबसाइटले छ।

